

P A N O R A
L Y C E U M

MAVO - HAVO - ATHENEUM - GYMNASIUM

Onderwijsgids

Leerjaar 2023/2024

Word wereldwijzer!

Panora Lyceum

Word wereldwijzer!

Voor je ligt de onderwijsgids van het Panora Lyceum. Hierin vind je een beknopte weergave van het onderwijsprogramma voor de leerjaren 1 t/m 4 voor het schooljaar 2023/2024.

De naam van onze school is afgeleid van het woord panorama, dit betekent wijds uitzicht naar alle kanten. En met die brede, open blik willen we naar onze leerlingen, ons onderwijs en de wereld kijken.

Op onze school krijg je alle kans om te groeien. Wij geloven dat iedereen zich wil ontwikkelen, dat je het best leert door jezelf te kunnen zijn én door bewust oog te hebben voor je omgeving. Samen met anderen kom je verder dan je misschien ooit voor mogelijk had gehouden. Door met een open blik te kijken, word je zelfbewuster, sociaal bewuster en wereldwijzer. Het Panora Lyceum is een school voor nieuwsgierige leerlingen!

"Het Panora Lyceum is een school voor nieuwsgierige leerlingen!"

Paddy Harbers
Rector

6

📍 Panora Lyceum

Onze identiteit	6
Leerroutes	7
Unesco-school	8
Werelddagen	9
Begaafdheidsprofielschool	10
Tweetalig onderwijs	11

12

📍 Onderwijs

Onderwijs in thema's	13
Leercyclus	14
Onderwijs in thema's – leerjaar 1	16
Onderwijs in thema's – leerjaar 2	20
Onderwijs – leerjaar 3	24
Onderwijs – leerjaar 4	26

28

📍 Vakken

Vakken	29
Panora-uren	30
Huiswerkarme school	31

📍 Ondersteuning en begeleiding

Mentor	33
Pitstop	34

📍 Praktische informatie

Laptop en Magister	37
Afwezigheid	38

32

36

Onze identiteit

Het Panora Lyceum is een openbare school voor mavo, havo, atheneum én gymnasium. Bij ons is Nederlandstalig en tweetalig onderwijs mogelijk op alle afdelingen.

Op het Panora Lyceum leren we vanuit de grondhouding dat iedereen uniek is. We zien elkaar, tonen respect en laten elkaar weten dat we ertoe doen.

We koesteren de verschillen tussen mensen. Verschillen maken ontmoetingen mogelijk die spannend en verrijkend zijn. Wij, leerlingen en

medewerkers, leren onszelf en anderen kennen in gesprek, in debat en in contact met mensen met overtuigingen en achtergronden die soms anders zijn dan de onze.

We delen de overtuiging dat we ons ontwikkelen vanuit nieuwsgierig zijn naar de wereld om ons heen. Daarbij is kennis van onze achtergrond en onze wortels onmisbaar. Het ontdekken van deze wereld doen we niet alleen: iedereen op school werkt vanuit betrokkenheid en verantwoordelijkheid samen aan contextrijk en eigentijds onderwijs.

De overstap naar het Panora Lyceum

Samen met de basisschool kijken we op welk niveau de leerling het beste kan starten. Het advies van de basisschool moet aansluiten bij een van de leerroutes die wij aanbieden.

De brugperiode duurt twee jaar. Soms twijfelt een leerling nog over het te volgen niveau of heeft hij of zij een dubbeladvies gekregen van de basisschool. In dit geval kan een leerling tijdens de brugperiode rustig de tijd nemen om te onderzoeken welke route het beste bij hem of haar past. Een leerling met een mavo/havo-advies wordt bij ons geplaatst in een havo/mavo-klas. In deze klas wordt op havoniveau lesgegeven. Na twee jaar kiest de leerling de passende leerroute.

Bij een vwo-advies kunnen leerlingen voor het atheneum en het gymnasium kiezen.

Het gymnasium is voor leerlingen die op vwo-niveau graag extra uitgedaagd worden. Ze krijgen dan ook Grieks en Latijn. Daarnaast maken ze kennis met de klassieke cultuur en filosofie. Jaarlijks organiseren wij op het Panora Lyceum speciale informatieavonden met betrekking tot het gymnasium.

Tweetalig onderwijs

Binnen iedere leerroute is er de mogelijkheid om te kiezen voor tweetalig onderwijs (TTO). Leerlingen die taal erg leuk vinden en nog beter Engels willen leren, kunnen kiezen voor TTO. Ze volgen dan veel lessen in het Engels en leren over de cultuur en gewoontes in Engelstalige landen.

Unesco-school

Wij zijn een Unesco-school. Dit betekent dat we veel aandacht besteden aan de vier Unesco-thema's: vrede en mensenrechten, cultuur, duurzaamheid en wereldburgerschap. We vinden het belangrijk dat onze leerlingen weten hoe de wereld in elkaar

zit; dat zij snappen dat niet iedereen op dezelfde manier leeft en denkt, maar dat we allemaal wereldburgers zijn. Om een ander echt te begrijpen heb je kennis nodig, moet je nieuwsgierig zijn en verschillende talen spreken.

*“Verder
kijken dan je
eigen grenzen”*

Werelddagen

Omdat het Panora een Unesco-school is, organiseren wij een aantal werelddagen per jaar.

Tijdens onze Werelddagen besteden we veel aandacht aan thema's als vrede en mensenrechten, leren óver en mét andere culturen, wereldburgerschap en duurzaamheid. Ook willen we zuinig zijn op het milieu; ver weg en dichtbij. Hetzelfde geldt voor kunst en cultuur, omdat we deze graag willen behouden. Samen proberen we de wereld een beetje mooier te maken.

Tijdens de werelddagen zijn er geen reguliere lessen en staat de school in het teken van Unesco. Leerlingen gaan aan de slag met verschillende taken, krijgen leerzame workshops en brengen bezoeken aan theaters en musea.

Begaafdheidsprofielschool

Het Panorama Lyceum biedt een programma voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Dit wordt naast, of tijdens het gewone onderwijsprogramma gegeven. Het Panorama Lyceum is een begaafdheidsprofielschool (BPS). Leerlingen die meedoen aan dit programma doen de reguliere lesstof in minder lestijd. De vrijgekomen tijd gebruiken zij voor verdieping en eigen keuzes. Ook kunnen zij meedoen aan de denklessen. Dit zijn lessen gericht op hun manier van leren, zodat zij antwoord krijgen op vragen als: hoe werkt het brein, wat is leren eigenlijk en hoe leer ik effectief?

Denklessen

Denklessen zijn speciaal voor leerlingen die extra uitdaging zoeken en heel diep willen nadenken. De leerling is even uit de reguliere les en bespreekt verschillende onderwerpen met denklesleerlingen uit andere klassen. Deze lessen zijn moeilijk en het goede antwoord is er vaak niet. Leerlingen vinden het prettig om even met anderen samen te zijn die ook houden van nadenken over moeilijke vraagstukken. Het is dus voor elke leerling die dat nodig heeft en niet alleen voor gymnasiumleerlingen. Elk jaar werken we met een thema. In het eerste jaar is dat bijvoorbeeld: wat is slim (zijn)? In het tweede jaar is dat: wie bepaalt wat jij moet leren?

Track in Leren junior

Track in Leren junior is een schooloverstijgend plusprogramma voor leerlingen uit de onderbouw van het vwo die meer uitdaging willen. Het biedt een uitdagend jaarprogramma van korte modules met gevarieerde onderwerpen waarin leerlingen van het Panorama Lyceum, Houtkamp College en het Almende (Isala) samenwerken.

Naast de ontwikkeling van vaardigheden is ook peer contact een belangrijk doel van Track in Leren junior.

Masterclass

Het Panorama Lyceum neemt deel aan de masterclass voor groep 8-leerlingen van de werkgroep Begaafdheid van het Samenwerkingsverband Povo en Achterhoek VO. Deze masterclass biedt uitdagende lessen aan leerlingen die groep 8 zitten en veel uitdaging nodig hebben. Peer contact is een belangrijk onderdeel van het programma.

Tweetalig onderwijs

Op het Panorama Lyceum kunnen alle leerlingen kiezen voor tweetalig onderwijs (TTO), of zij nu op mavo, havo, atheneum of gymnasium zitten.

Tweetalig onderwijs is voor leerlingen die gemotiveerd zijn om meer uit zichzelf te halen en die het leuk vinden om met de Engelse taal bezig te zijn. Leerlingen hoeven niet al heel goed in Engels te zijn. TTO-leerlingen worden ondergedompeld in de taal; meer dan 60% van de lessen zijn in het Engels. Vanaf het begin

gaan leerlingen zoveel mogelijk Engels lezen, luisteren, schrijven en spreken met elkaar en met de vakexperts. Daarnaast gaan ze op excursie naar het buitenland en doen ze internationale samenwerkingsprojecten. Aan het einde van de derde klas ontvangen zij een officieel Cambridge certificaat. Ook in de bovenbouw van de havo, atheneum en gymnasium kunnen leerlingen kiezen voor TTO. Als leerling kies je dan om Cambridge Global Perspectives te volgen en kan je op een nog hoger niveau twee internationaal erkende certificaten behalen.

Onderwijs

Onderwijs in thema's

Op het Panora Lyceum zijn de leerjaren opgedeeld in thema's. De thema's sluiten aan bij sociaal, onderzoekend, duurzaam en persoonlijk onderwijs.

Onderwijs in thema's betekent dat we niet alle vakken apart aanbieden, maar dat leerlingen uitdagende opdrachten krijgen waarin de leerdoelen van verschillende vakken verwerkt zijn. Ook werken ze aan vakoverstijgende vaardigheden, zoals presenteren, onderzoeken en samenwerken. Zo leren ze kennis en vaardigheden van verschillende vakken te verbinden en gaan ze samenhang zien tussen dat wat zij geleerd hebben.

Elk thema duurt acht weken en werkt volgens een vaste structuur. Dit biedt regelmaat en geeft houvast tijdens het leren. De thema's sluiten aan bij de levensfase van de leerlingen; zoals 'aanpassen' en 'ontdekken'. De opdrachten zijn gericht op de toekomst en hebben veel ruimte voor creativiteit.

Vakexperts

Alle themaopdrachten worden gegeven door vakexperts. We noemen hen bewust geen 'docenten', omdat vakexperts hun kennis delen met zowel leerlingen als collega's. De vakexperts ontwikkelen en begeleiden samen de vakoverstijgende opdrachten binnen de thema's.

Leercyclus

Bij het Panora Lyceum werken we vanuit een leercyclus. Dit duiden we met ons kompas.

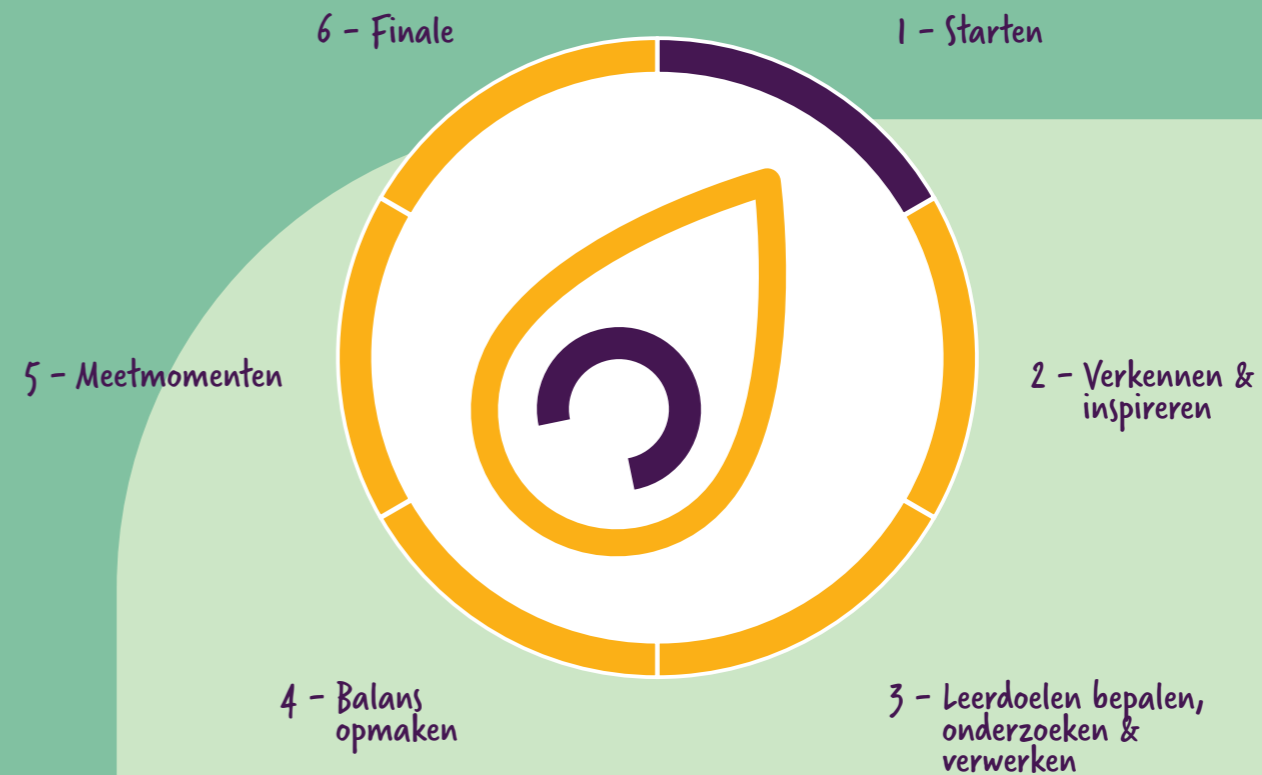
Met dit kompas creëren we structuur in het leerproces. Dit biedt leerlingen de mogelijkheid om te leren verbinden en om een persoonlijk

perspectief te ontwikkelen. Ook leren zij samenwerken met leeftijdsgenoten, risico's te nemen in een veilige omgeving en om zelfstandig te leren. Daarnaast ontwikkelen zij vaardigheden die nodig zijn, nú en in de toekomst.

"Leren samenwerken met leeftijdsgenoten."

Het kompas

Leerjaar 1, periode 1

Aanpassen

Mensen en dieren zijn aangepast aan hun omgeving. Maar welke veranderingen waren hiervoor nodig en hoe passen ze deze toe? In de eerste periode van leerjaar 1 verandert er ook veel. De leerlingen maken kennis met nieuwe vakken, nieuwe mensen en het middelbaar onderwijs. Het thema van deze periode is 'aanpassen': het vermogen om af te stemmen op nieuwe omstandigheden. We gaan aan de slag met dit thema aan de hand van de volgende vier themaopdrachten.

Waarom daar?

Duizenden jaren geleden ontstond er een nieuw soort samenleving. De jagers en verzamelaars maakten plaats voor mensen die op een vaste plaats voedsel gingen verbouwen en vee gingen houden. Om te begrijpen waarom mensen juist op die plaatsen gingen wonen, moeten leerlingen op zoek naar antwoorden. Kaarten kunnen daarbij helpen, maar dan moeten ze deze natuurlijk wel kunnen lezen!

• *Themavakken: geschiedenis en aardrijkskunde*

Migratie

Migratie en de factoren die daarbij een rol spelen staan hier centraal. De leerlingen gaan op onderzoek uit. Zij gaan iemand met een migratieachtergrond interviewen. Zij leren een goed interview afnemen en hoe zij op basis

van een interview een verhaal schrijven. In een presentatie laten ze zien wat ze allemaal geleerd hebben en ze denken na over hoe ze zelf nou eigenlijk omgaan met een nieuwe situatie. Hoe passen leerlingen zich aan?

• *Themavakken: Nederlands, Engels, aardrijkskunde*

Onderzoeken

Leerlingen leren het verschil tussen de natuurwetenschappen. Ze leren over de evolutietheorie van Charles Darwin en gaan deze uitleggen aan de hand van een zelfgekozen dier. Ook gaan ze een eigen tekenportfolio samenstellen, waarbij ze leren werken met de microscoop. Bovendien oefenen ze al met met het schrijven van een natuurwetenschappelijk verslag.

• *Themavakken: biologie en natuurkunde*

Klimaatverhaal

Bibberende Eskimo's, zwetende kamelen, slingerapen, steppewolven? Wat tref je aan in welke klimaatzone? En is het er droog of vochtig, warm of koud of misschien zelfs wel winderig? Hoe leven mensen onder zulke omstandigheden? Passen zij zich aan of proberen ze juist hun omgeving te veranderen? De leerlingen schrijven een theaterscène die past bij deze plek. Daarbij maken zij gebruik van beeld, geluid, decor, techniek en theater.

• *Themavakken: beeldende vorming, drama en muziek*

Leerjaar 1, periode 2

Ontdekken

Het ontdekken van nieuwe dingen is een belangrijke menselijke drijfveer. Dit heeft zowel positieve als negatieve invloed op de wereld om ons heen. We gaan aan de slag met dit thema aan de hand van de volgende vier themaopdrachten.

Cultuur

We kennen allemaal het woord cultuur. Maar wat is cultuur eigenlijk? Is het de taal die je spreekt? Of de kleren die je draagt? Of misschien wel wat je eet? De leerlingen gaan verschillende cultuurgebieden ontdekken. Ook onderzoeken zij de cultuur van de oude Grieken en Romeinen. Tot slot gaan ze op zoek naar dingen uit andere culturen die ze in het dagelijks leven tegenkomen.

• *Themavakken: geschiedenis en aardrijkskunde*

Helden

Wat hebben de helden Heracles en Theseus uit de klassieke oudheid en 'onze' helden Harry Potter en Katniss Everdeen met elkaar gemeen? Aan de hand van verhalen over klassieke en hedendaagse helden ontdekken leerlingen wat de reis van een held inhoudt, wat de held in de oudheid betekende en wat die in het nu voor hen betekent.

• *Themavakken: Nederlands, Engels en klassieke talen*

Waarnemen

Hoe werken de menselijke zintuigen en ons zenuwstelsel? Dat gaan de leerlingen ontdekken. Als startactiviteit richten ze daarvoor een Illuseum en optische illusies in. Omdat je met je zintuigen bijvoorbeeld licht en geluid kunt waarnemen, gaan ze de eigenschappen hiervan onderzoeken. De verwerkingsfase bestaat uit een heleboel proefjes die leerlingen met hun eigen zintuigen gaan uitvoeren.

• *Themavakken: natuurkunde en biologie*

Is dit kunst?

Kan een banaan kunst zijn? Of een vuilniszak? En waarom zou dit dan kunst moeten zijn? Hoe maak je van iets gewoons iets bijzonders? De leerlingen gaan zelf onderzoeken hoe de meest gewone dingen opeens kunst lijken te worden. En hoe doen kunstenaars dat eigenlijk? Leerlingen gaan op expeditie en zoeken hun inspiratiebron. Hier gaan ze muziek, theater en/of beeldende kunst van maken. Moeilijk? Misschien. Verrassend? Zeker weten!

• *Themavakken: beeldende vorming, drama en muziek*

Leerjaar 1, periode 3

Balans

Iets is in balans wanneer verschillende elementen in de best mogelijke verhoudingen zijn.

We onderzoeken dit thema aan de hand van vier themaopdrachten.

Natuurrampen

Hoe reageren mensen op natuurrampen, zoals vulkaanuitbarstingen, die de balans van het dagelijks leven verstoren? Hoe ging men in de oudheid om met dit soort gebeurtenissen? Kunnen we ons nu beter voorbereiden op dit soort rampen? In bronnen over deze gebeurtenissen is ook een balans te vinden: de balans tussen persoonlijke ervaringen aan de ene kant en zakelijke, wetenschappelijke informatie aan de andere kant.

• *Themavakken: aardrijkskunde, klassieke talen, Engels en Nederlands*

Bekende middeleeuwen

We gaan kijken naar hoe het leven er in de Middeleeuwen uitzag voor de 'gewone mens'. Daarnaast organiseren we samen een meet & greet met een Bekende middeleeuwer (BM'er). De leerlingen mogen hem of haar echt alles vragen! Een uitgelezen kans dus om meer te leren over invloedrijke mensen uit het verleden die het

leven in het heden mede hebben gevormd en gemaakt tot hoe het nu is.

• *Themavakken: geschiedenis, drama, Nederlands en Engels*

Jouw lichaam

Het is belangrijk dat je ademhalingsstelsel, verteringsstelsel en bloedsomloop goed samenwerken. Dit gaan de leerlingen leren en ervaren tijdens een excursie naar Naturalis en Corpus in Leiden. Tijdens de verwerkingsfase van deze opdracht gaan de leerlingen onder andere de keuken in. Hier maken ze een gezonde maaltijd klaar volgens de maaltijdschijf, die ze vervolgens ook opeten.

• *Themavakken: biologie en scheikunde*

Body moving

Waarom val je niet om als je beweegt? Hoe bewegen mensen? Kun je deze beweging vastleggen in een tekening? Wanneer is de menselijke figuur in balans? En hoe breng je dat in beeld? Onder de noemer 'Buiten spelen' bedenken de leerlingen een interactieve dans, presentatie, game en speeltoestel om jongeren te laten bewegen.

• *Themavakken: beeldende vorming, drama, bewegingsonderwijs en biologie*

Leerjaar 1, periode 4

Structuur

Structuur geeft je houvast bij ingewikkelde onderwerpen. We onderzoeken dit thema aan de hand van vier themaopdrachten.

De stad

De stad Doesburg is in de Middeleeuwen ontstaan. Aan de hand van Doesburg gaan we kijken naar het leven in de Middeleeuwse stad. Ook gaan de leerlingen zich verdiepen in de ontwikkeling van stadsstructuur en de relatie die een stad heeft met de omliggende gebieden. Hoe ontstaat een stad eigenlijk? En waarom staan bijvoorbeeld de kerk en het café juist op die plek?

• *Themavakken: geschiedenis en aardrijkskunde*

Misschien wisten zij alles

De eekhoorn en de mier zijn elkaars beste vrienden. In de verhalen van Toon Tellegen komen zij allerlei andere dieren tegen en maken ze de meest vreemde zaken mee. Zoals de schildpad die niet weet waarom hij een schildpad is, de olifant blijft maar in bomen klimmen en de sprinkhaan verkoopt in zijn winkel pure ernst en puur geluk. Wat betekenen deze verhalen eigenlijk? En wat zijn dat voor vreemde, filosofische vragen die in de

verhalen naar voren komen? Een themaopdracht over voorlezen, denken en schrijven.

• *Themavakken: Nederlands en filosofie*

Ecosystemen

In ecosystemen zijn de juiste verhoudingen erg belangrijk. De leerlingen leren hoe allerlei biotische en abiotische factoren invloed hebben op een ecosysteem. Hebben ze deze theorie onder de knie, dan kiezen ze zelf een UNESCO werelderfgoed gebied uit. Tijdens een computersafari nemen ze een klasgenoot mee op wereldreis.

• *Themavakken: biologie en aardrijkskunde*

Still got the blues

Zit alles tegen? Schrijf en zing het van je af! De leerlingen gaan verschillende gedichten ontdekken en hun eigen blues schrijven en opnemen. Hier horen natuurlijk ook beelden bij om hun gevoel sterker over te brengen. En wat is er nu leuker dan een eigen animatiefilmpje te maken?

• *Themavakken: muziek, beeldende vorming, drama, Nederlands en Engels*

Leerjaar 2, periode 1

Geloven

Als je ergens in gelooft kan dit moeilijkheden geven, maar ook juist iets goeds opleveren. We onderzoeken dit thema aan de hand van vier themaopdrachten.

Nieuwe inzichten

Tijdens de Renaissance en Reformatie gingen mensen op een andere manier naar de wereld kijken. Een tijd van kritische denkers. Maar wat zijn dit eigenlijk? Wie zijn de kritische denkers van deze tijd en tot welke nieuwe inzichten komen zij? Door middel van betoog en debat gaan leerlingen op zoek naar de kritische denker in zichzelf.

• *Themavakken: Nederlands, Engels, geschiedenis*

Geloven, meten & weten

Bij deze opdracht gaan leerlingen werken met Griekse goden, natuurfilosofen en Hippokrates, de vader van de moderne geneeskunde. We kijken naar de manieren waarop ze allemaal met elkaar verbonden zijn. Daarnaast ontdekken leerlingen waarom die verbanden ook nu nog heel belangrijk zijn. We gaan ook kijken naar Griekse tempels en

wiskunde. Immers, wiskunde is onmisbaar voor het bouwen van een Griekse tempel.

• *Themavakken: klassieke talen en wiskunde*

Extreem weer

Hoe ontstaan orkanen en tornado's? En waar komen donder en bliksem vandaan? Binnen deze opdracht gaan leerlingen aan de slag met de natuurwetenschappen. Ze gaan theorie en vooral ook practica gebruiken om extreme weersverschijnselen te verklaren.

• *Themavakken: aardrijkskunde en natuurkunde*

I believe in...

Waar geloven de leerlingen in? Waar zijn ze enorm voor? Of juist faliekant tegen? Veel kunstenaars voelen zich maatschappelijk betrokken.

Hoe gebruiken zij kunst als voertuig voor hun mening?

De leerlingen maken kennis met verschillende voorbeelden van 'kunst met een boodschap'.

En natuurlijk maken zij zelf ook op een artistieke manier duidelijk wat hen aan het hart gaat.

• *Themavakken: beeldende vorming en drama*

Leerjaar 2, periode 2

Nieuwsgierig

Als je nieuwsgierig bent, kun je tot waardevolle inzichten komen. We onderzoeken dit thema aan de hand van vier themaopdrachten.

Arm en rijk

We gaan rijkdom en armoede nader bestuderen. Hoe kan het dat wij in Nederland zo rijk zijn en er tegelijkertijd mensen op deze wereld zijn die nauwelijks rond kunnen komen? En hoe is deze schrijnende kloof ontstaan? Voor nader onderzoek moet je vaak even terug in de tijd. Dat doen wij ook met de leerlingen!

• *Themavakken: aardrijkskunde en geschiedenis*

Gidsen

Tijdens deze opdracht gaan we grote steden vergelijken. Amsterdam gaat als basiswaarde de concurrentie aan met andere Europese hoofdsteden. We onderzoeken hoe het in een stad geregeld is, bijvoorbeeld op het gebied van openbaar vervoer, eet- en drinkgelegenheden en bezienswaardigheden. Daarnaast zoeken we uit wat het nou eigenlijk kost om een excursie te maken naar een hoofdstad. Al deze gegevens verwerken we in een infographic met diagrammen. Uiteindelijk maken we een overtuigende virtuele tour door de hoofdstad in verschillende talen.

De leerlingen zijn tourguides die de concurrentiestrijd aangaan en anderen willen overtuigen om deze stad te bezoeken.

• *Themavakken: moderne vreemde talen en economie*

Liefde

Wat hebben seksuele voorlichting, genetica en kansberekening met elkaar te maken? Leerlingen nemen een kijkje in de Love Box en ontdekken vervolgens met behulp van kansberekening hoe eigenschappen worden overgeërfd. En tot slot ervaren ze echte gevoelens van de liefde in de wereld van poëzie.

• *Themavakken: biologie, Nederlands, wiskunde*

Wondere wereld van beeld en geluid

Hoe zou het zijn om in een band te zitten? Welk instrument bespeel je dan en welke soort muziek maak je? Leerlingen leren bijvoorbeeld drummen, keyboard of basgitaar spelen! Ook kijken we naar kunstwerken waar techniek een rol in speelt. Grote voorbeelden als Leonardo da Vinci, Panamarenko, maar ook Studio Drift inspireren ons tot het maken van ons eigen kinetische kunstwerk, vervoermiddel of kettingreactie!

• *Themavakken: muziek en beeldende vorming*

Leerjaar 2, periode 3

Respect

Veranderingen doen ertoe en tegelijkertijd respecteren we de dingen die we al bereikt hebben. We onderzoeken dit thema aan de hand van vier themaopdrachten.

Keuzes maken

Leerlingen gaan kijken naar de slavernij in de Oudheid en de Vroegmoderne Tijd. Waarom dachten de mensen vroeger dat het oké was om slaven te houden? En welke ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat het denken over mensenrechten en slavernij veranderde? Ook gaan de leerlingen onderzoeken hoe het leven was voor een slaaf in Suriname in de achttiende en negentiende eeuw.

• *Themavakken: aardrijkskunde en geschiedenis*

Weet ik veel

We gaan kijken naar de manieren hoe mensen naar elkaar kijken en oordelen over elkaar. Daarbij leren we wat discrimineren is en wat de impact ervan is. Discriminatie gebeurt vaak omdat mensen niet genoeg weten over bepaalde zaken, waar ze vervolgens wel over oordelen. We gaan dit onderzoeken aan de hand van de grote wereldreligies. De leerlingen leren meer over verschillende religies, maar ook over

meningsvorming, oordelen en nadenken voor je iets zegt.

• *Themavakken: maatschappijleer, geschiedenis, drama en Nederlands*

Beeldbeweging

Veel bewegingen gaan zo snel dat je ze met het blote oog niet goed kunt volgen. Soms wil je toch graag weten hoe zo'n beweging verloopt. Verspringers, Formule 1-coureurs en schaatsers bijvoorbeeld kunnen die informatie gebruiken om hun prestaties te verbeteren. De leerlingen leren hoe zij een beweging kunnen analyseren met behulp van een videomeetprogramma. Het onderzoek dat zij gaan doen, presenteren ze op een door hun gemaakte website.

• *Themavakken: natuurkunde en bewegingsonderwijs*

Recycle respect

Vetkuiven, hippies, alto's, punkers, gabbers; in Recycle Respect maken de leerlingen kennis met verschillende jongerenculturen vanaf de jaren '50. Hoe zagen ze eruit? Waar waren ze mee bezig? Waar keken en luisterden ze naar? Maar ook: wat was er maatschappelijk gezien aan de hand? En hoe zien we dat terug in de mode en muziek?

• *Themavakken: muziek en beeldende vorming*

Leerjaar 2, periode 4

Concurrentie

Van concurrentie word je vaak beter, maar het kan ook verkeerd uitpakken. We onderzoeken dit thema aan de hand van een vier themaopdrachten.

De Rijn

Al in de Romeinse tijd speelden de Alpen een belangrijke rol. Dit gebied is bepalend geweest in de verdediging van het Romeinse Rijk. Ook vindt een van de belangrijkste rivieren van Europa hier haar oorsprong: de Rijn. Langs de Rijn vormt zich de Limes, de noordelijke grens van het Romeinse rijk. De Rijn is vandaag de dag nog steeds zeer belangrijk voor onze economie, maar ook voor ons landschap. We gaan onderzoeken hoe deze rivier al duizenden jaren bepalend is voor onze leefomgeving.

• *Themavakken: aardrijkskunde en klassieke oudheid*

Weet wat je spreekt

Dagelijks heb je met taal te maken. Op school leer je onder andere Nederlands, Engels, Duits en Frans. We kijken naar de oorsprong van deze talen. Waar worden ze gesproken? Wat zijn de verschillende tradities en gebruiken? Leerlingen ontdekken niet alleen meer over moderne talen, maar ook over landen en volken.

• *Themavakken: moderne vreemde talen*

St(r)room

We duiken de geschiedenis in om te onderzoeken hoe het leven is veranderd door de ontdekking van elektriciteit. De leerlingen leren welke ontdekkers van grote invloed zijn geweest op de industriële revolutie. Zij ontdekken hoe ze elektrische schakelingen kunnen maken en waaraan deze moeten voldoen. Maar ook de effecten van deze verbindingen waar wij dagelijks gebruik van maken.

• *Themavakken: geschiedenis en natuurkunde*

Panora Productions

Iedere klas maakt zijn eigen theatervoorstelling en gaat deze voorstelling spelen in een van de mooiste theaters van Nederland: het Amphion! Deze voorstelling kan in de vorm van theater, dans, muziek, een performance of een combinatie van deze. Naast theaterlessen krijgen de leerlingen ook lessen economie over de 'kosten en baten' van zo'n voorstelling. Ook moeten ze nadenken over de promotie.

• *Themavakken: drama, economie, beeldende vorming en muziek*

Leerjaar 3, periode 1 & 2

Oriëntatie op profielen

Wanneer de leerlingen aanbeland zijn in leerjaar 3 zullen zij langzaam maar zeker een nieuwe fase ingaan. Zij gaan zich verdiepen in welk profiel het best bij hen zal passen. In periode 1 en 2 zal afwisselend één profiel centraal staan. Dit betekent dat de helft van de klassen begint met alles wat te maken heeft met het profiel 'Natuur' en de andere helft start met alles wat te maken heeft met het profiel 'Maatschappij'. En in periode 2 zal dit dus wisselen. De kernvakken, TCC en bewegingsonderwijs staan in principe het hele jaar op het rooster.

Periode 1 en 2: profielen Natuur en Maatschappij

In de periode Maatschappij worden leerlingen volledig ondergedompeld in alle vakken die met dit profiel te maken hebben. Hetzelfde geldt voor de leerlingen die met het profiel Natuur te maken hebben tijdens de andere periode.

In tegenstelling tot leerjaar 1 en 2 zien leerlingen voor het eerst vaklessen in hun rooster staan.

Zo krijgen zij een duidelijk beeld van de examenvakken die zij kunnen kiezen. Deze vakken zijn ook ondersteunend aan de vakoverstijgende opdrachten 'Under Construction' en 'Forensisch onderzoek'.

Maatschappijprofiel: Under Construction

De leerlingen creëren een nieuwe maatschappijvorm, met daarbij een bestaansverklaring. In deze verklaring geven zij aan hoe de beginselen van hun maatschappij eruitzien. Wat is belangrijk, wat moet erin en wat absoluut niet?

- Themavakken: *geschiedenis, aardrijkskunde, economie, muziek, drama, beeldende vormgeving*

Natuurprofiel: CSI - Forensisch onderzoek

De leerlingen richten zich op een plaats delict en vooral op het sporenonderzoek. Ze gaan verschillende technieken leren, die ze daarna zullen toepassen om een moord op te lossen.

- Themavakken: *natuurkunde, scheikunde, biologie en wiskunde*

Leerjaar 3, periode 3 & 4

Nadat de leerlingen een duidelijk beeld hebben gekregen van de profielen, gaan ze in periode 3 een keuze maken voor een profiel. Tot slot doen ze in periode 4 een groot eigen onderzoek, de meesterproef. Hierin laten ze zien dat ze klaar zijn voor de bovenbouw.

Periode 3: kiezen

In periode 3 gaan leerlingen aan de slag met de daadwerkelijke keuze voor een profiel en de bijbehorende vakken. Leerlingen maken een keuze op basis van vragen als: 'Wat zou ik willen kiezen, wat past bij mij?' en 'Wat kan ik aan?'. Ook gaan ze onder begeleiding verkennen welke banen ze in de toekomst mogelijk leuk zouden vinden, gaan ze op stage en maken ze kennis met nieuwe praktijkvakken zoals bijvoorbeeld BSM (bewegen, sport en maatschappij), NLT (natuur, leven en technologie), theater en multimedia.

Periode 4: Meesterproef

Tijdens de meesterproef verdiepen de leerlingen zich in het profiel dat ze in periode 3 hebben gekozen. Ze laten zien welke kennis en vaardigheden zij hebben opgedaan tijdens de eerste drie jaar van hun carrière op het Panora Lyceum. De meesterproef is een onderzoek. Hieruit vloeit een product voort. Leerlingen presenteren hun onderzoek en product tijdens een grootse meesterproef-presentatieavond.

"Aan de slag binnen je gekozen profiel."

Leerjaar 4

Onderwijs leerjaar 4

In leerjaar 4 gaan de mavoleerlingen een andere weg dan de leerlingen van havo, atheneum en gymnasium. Voor de leerlingen van havo, atheneum en gymnasium hebben we binnen de grenzen die het examenprogramma biedt een programma ontwikkeld dat recht doet aan ons onderwijs en tegelijkertijd voorbereid op het examen. We zetten hierbij in op het verbinden van de verschillende vakken. Dit kan op inhoud, maar ook op vaardigheden.

Daarnaast geven we ook vervolg aan onze meer praktische manier van werken in de onderbouw. Dit doen wij door het aanbieden van de vakken Theater, Multimedia en vormgeving, BSM en NLT. Vakken die zich prima lenen voor het doorontwikkelen van verschillende vaardigheden, veel mogelijkheden bieden om te verbinden met andere vakken en waarbinnen ook veel ruimte is om de link te leggen met de SDGs*. Leerlingen die

TTO in de bovenbouw willen volgen, kunnen kiezen voor Cambridge Global Perspectives. Naast dat dit vak prima past binnen de bovengenoemde meer praktische vakken, werken de leerlingen ook naar een Cambridge examen.

Leerjaar 4 staat voor de mavo leerlingen in het kader van de voorbereidingen op het examen. Met het aanbod van examenvakken bieden we de leerlingen de mogelijkheid om een mooi pakket te kiezen dat past bij ons profiel. Zo is er een breed aanbod in de kunstvakken, bieden wij maatschappijkunde aan en kunnen leerlingen ook kiezen voor LO2. Binnen de lessen blijven de SDG's aan de orde komen en zullen we samen met de leerlingen ook steeds de verbinding tussen de verschillende vakken blijven zoeken.

*Sustainable Development Goals Unesco

*“Samen
verbinden
met kennis en
vaardigheden.”*

Vakken

Vakken

Kernvakken: Nederlands, Engels en wiskunde

Naast het onderwijs in thema's krijgen de leerlingen les in de zogenaamde kernvakken. Deze vakken worden door alle leerlingen van alle verschillende leerroutes gevolgd. Zowel in leerjaar 1 en 2 als 3.

TCC

TCC staat voor taal, cultuur en communicatie. De 'D' en 'F' erachter staat voor Duits en Frans. Bij TCC reiken we de bouwstenen aan van het leren van een vreemde taal. Door de geleerde bouwstenen tot uiting te laten komen, brengen we communicatie tot stand. Op basis hiervan doen leerlingen diepere kennis op van de landen, volken en culturen waar de Franse en Duitse taal wordt

gesproken. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen niet alleen de taal leren, maar ook kennis hebben van bijvoorbeeld non-verbale communicatie en de eetcultuur in deze landen.

Bewegingsonderwijs

Bewegen is belangrijk voor iedereen. Op het Panorama bewegen we samen. Tijdens de lessen bewegingsonderwijs staat plezier tijdens het bewegen voorop. We kijken samen naar de groei die de leerling doormaakt gedurende deze lessen. Met andere woorden: het proces is belangrijk. Zo leren de leerlingen omgaan met winst en verlies en doen ze mee aan verschillende toernooien. Samen maken we bewegen leuk voor iedereen.

Panora-uren

Elke klas heeft in leerjaar 1 en 2 iedere week een Panora-uur op het rooster staan. Voor leerlingen van leerjaar 1 is tijdens deze Panora-uren van 80 minuten het uitgangspunt: 'de basis op orde'. Leerlingen kunnen zich inschrijven voor ondersteuning op vakken als Nederlands, Engels en wiskunde. Ook is er ondersteuning voor plannen & organiseren en is er een klein aanbod m.b.t. verdieping voor bijvoorbeeld sport.

Vanaf leerjaar 2 kiezen leerlingen welke 'levenslessen' ze tijdens de Panora-uren willen gaan volgen. Zo kunnen leerlingen zich bijvoorbeeld inschrijven bij praktijklessen van de fietsenmaker en leren ze banden plakken of sluiten ze aan bij selfdefence. Ze kunnen zich ook verdiepen in de Holocaust, experts worden in verschillende workshops rondom kunst & cultuur of een pro worden in bijvoorbeeld kickboksen. Ook is er ruimte voor ontspanning en bewustwording tijdens de lessen yoga. Panora-uren kunnen daarnaast worden ingezet voor extra ondersteuning in bepaalde (kern)vakken en plannen & organiseren wanneer dit gewenst is vanuit de mentor en/of leerling.

Samenwerking met de bibliotheek.

In het kader van de basisvaardigheden zet het Panora Lyceum sterk in op het vergroten van de leesvaardigheid en het leesplezier van onze leerlingen. We hebben een mooie samenwerking met de bibliotheek, waardoor onze mediatheek goed gevuld is met de leukste en nieuwste leesboeken. De boeken zijn beschikbaar voor alle leerlingen.

Huiswerkarme school

Tijdens de lessen is er voldoende tijd gereserveerd voor leerlingen om aan hun schoolwerk te werken.

Wij willen voorkomen dat leerlingen thuis nog erg lang bezig zijn met huiswerk maken, vooral in het eerste en tweede leerjaar. Echter, dit houdt niet in dat er helemaal geen huiswerk wordt gegeven. De hoeveelheid huiswerk varieert per leerling;

de één heeft misschien wat meer tijd nodig voor zijn huiswerk. Vanaf het derde leerjaar bouwen we de hoeveelheid huiswerk langzaam op. Huiswerk is niet hetzelfde als leerwerk. Natuurlijk moet er ook leerwerk gedaan worden. Dit wordt zoveel mogelijk opgedeeld in kleine stukjes verdeeld over de periode, zodat er niet ineens te veel tegelijk bij leerlingen op hun bord komt.

Ondersteuning & begeleiding

Mentor

Mentor

Elke klas heeft een mentor. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor leerlingen én ouders. De leerlingen van klas 1 en 2 zien hem of haar in elk geval drie keer per week tijdens de mentorlessen. De mentor is in eerste instantie hun studiebegeleider. De leerlingen kunnen bij hun mentor terecht voor schoolgerichte zaken, vragen omtrent hun leerproces en persoonlijke vragen. Samen met de mentor gaat de leerling op zoek naar sterke en zwakke punten. Ook als het even niet lekker loopt, biedt hij of zij een luisterend oor. De mentor is er niet alleen voor leerlingen individueel, maar ook voor de hele klas. De mentor bespreekt de sfeer en organiseert samen met de klas activiteiten. In de mentorlessen wordt preventief aandacht besteed aan pesten. Ook in klas 3 speelt de mentor een belangrijke rol. Samen met de mentor doorlopen de leerlingen

het programma voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding.

Ook in de bovenbouw is de rol van de mentor niet weg te denken. Zo is er veel aandacht zijn voor de voorbereiding en de begeleiding richting het eindexamen en wordt er daarnaast georiënteerd op mogelijke vervolgstudies.

LOS-gesprekken

Twee keer per jaar vinden er LOS-gesprekken plaats, in november en april. Dit zijn gesprekken tussen de leerling, ouders en school. De leerling leidt het gesprek. Hij of zij vertelt hoe het gaat. Wij vinden het belangrijk dat hierbij niet alleen wordt gekeken naar de behaalde cijfers, maar vooral naar het welbevinden van de leerling. Wanneer er behoefte is vanuit de leerling/ouder/school, kunnen vaker LOS-gesprekken plaatsvinden.

Pitstop

Pitstop

De Pitstop-balie zit op een centrale plek in de school. Hier kunnen de leerlingen terecht met al hun vragen over praktische zaken. De medewerkers van het Pitstopsteam staan voor hen klaar. Als leerlingen zich niet zo lekker voelen of tot rust willen komen, kunnen ze bij de Pitstop terecht. Ook vinden zij hier gevonden voorwerpen terug.

Ondersteuning in de klas

De omgeving waar een leerling op school het meest mee te maken heeft, is natuurlijk de klas. Dit is de plek waar de leerling het onderwijs volgt, maar is tegelijkertijd ook de plek voor onderwijs-ondersteuning. Op het Panora Lyceum hebben we oog voor persoonlijke ontwikkeling. De rol van de mentor is daarbij van groot belang. Aan je mentor wordt een onderwijsbegeleider gekoppeld. De onderwijsbegeleider ondersteunt de mentor in het groepsproces of bij individuele leerlingen. Daarnaast heeft de onderwijsbegeleider tijdens de mentorlessen speciale aandacht voor specifieke studievaardigheden, zoals onder meer plannen, leren leren en omgaan met stress.

Lesopvang

Op het Panora Lyceum proberen we lesuitval te minimaliseren. Daarom wordt ons team van onderwijsassistenten door de vakexperts meegenomen in de voorbereiding van de lessen in de onderbouw. Op die manier zijn zij klaar om bij afwezigheid van een vakexpert de les over te nemen.

Studie-uren

Leerlingen in de bovenbouw kunnen bij lesuitval of tijdens tussenuren, zogenaamde studie-uren maken. Voor verschillende studieruimtes in school kunnen zij zich inschrijven om vervolgens aan de slag te gaan op een werkplek naar keuze. Zo kunnen leerlingen die zich graag in stilte willen voorbereiden op een meetmoment terecht in de stilleruimte, leerlingen die willen werken aan een meer technische of een creatieve opdracht, schrijven zich in voor het maaklab en een leerling die graag de literatuur in duikt kan hiervoor alles vinden in de mediatheek.

“Op het Panora Lyceum hebben we oog voor persoonlijke ontwikkeling.”

Praktische
informatie

Laptop en Magister

Werken met een laptop

Op het Panora Lyceum werken de leerlingen met een laptop. Vanuit school is er de mogelijkheid om een laptop te huren. Wanneer er iets aan de hand is met de laptop, dan krijgen leerlingen een leenlaptop. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen goed leren werken met de laptop, zodat ze goed overweg kunnen met veelgebruikte programma's als Word, PowerPoint en Excel. Maar zij leren bijvoorbeeld ook te werken met verschillende film- en editorprogramma's.

Magister

In het systeem Magister kunnen mentoren, vakexperts en ouders/verzorgers de voortgang van de leerling bijhouden. Hierin staan onder andere behaalde cijfers en absentie vermeld.

Magister.learn

Magister.learn is onderdeel van Magister. Het is een leerplatform waarop wij ons onderwijs inrichten. We kunnen hier met behulp van studiewijzers overzichtelijk vakoverstijgend werken en maatwerk te bieden voor onze leerlingen. Magister.learn is hun werkomgeving.

Afwezigheid

Afwezigheid melden

Als een leerling door ziekte niet naar school kan komen, kun je dit als ouder/verzorger tussen 08.00 en 09.00 telefonisch doorgeven via de absentielijn. De volgende dag hoeft deze melding niet opnieuw gedaan te worden. Als een leerling ziek naar huis gaat, meldt hij/zij zich bij de Pitstop. Er wordt dan telefonisch contact opgenomen met thuis.

Verlof wegens bijzondere omstandigheden

Verlof wegens bijzondere omstandigheden kan worden aangevraagd via het aanvraagformulier 'vakantie en verlof' op de website. Het ingevulde formulier lever je in bij de Pitstop of via info@panoralyceum.nl

Absentielijn: 0314 727 111

Panora Lyceum
locatie Holterweg

Holterweg 121
7001 EK Doetinchem

Panora Lyceum
locatie Bizetlaan

Bizetlaan 86
7002 LZ Doetinchem

P A N O R A
L Y C E U M

Contactgegevens

E-mail: info@panoralyceum.nl
Telefoon: 0314 727 100
Absentielijn: 0314 727 111

[/panoralyceum](#)
www.panoralyceum.nl